

La parada de Sesmond

L'esport té el poder de canviar el món

Nelson Mandela

Fina Solà Gasset
Presidenta ICA/SPO

A Catalunya, l'associacionisme esportiu ha estat un element de cohesió social al llarg dels dos darrers segles i la seva activitat forma part de la història social, cultural i esportiva del país.

Amb més de 9.500 entitats esportives censades, algunes d'elles centenàries, els seus fons són testimonis importants que cal preservar per a nosaltres mateixos i per als que vindran.

L'any 2013 l'ICA/SPO va impulsar a Catalunya el projecte «Fem esport, fem arxius», i van participar-hi diverses institucions públiques catalanes amb l'objectiu de promoure la recuperació dels fons d'entitats esportives, fet que va suposar un increment considerable en la captació d'aquests fons als arxius catalans.

L'Arxiu Municipal de Lloret, que porta a terme una meritoria tasca de preservació de la memòria de la ciutat, ja ha iniciat la cursa en la custòdia de fons d'entitats vinculades al món de l'esport amb la incorporació del fons de la "Penya Barcelonista de Lloret" que, com a entitat local i amb clares implicacions en la història del municipi, dona pas a la funció social dels arxius en la vessant de preservació de la memòria d'entitats esportives locals.

En un municipi on hi proliferen entitats esportives com les de ciclisme, esgrima, bàsquet, futbol, tennis, judo, handbol, patinatge, waterpolo, hoquei, natació, vela i rem, entre d'altres, aquest és el primer pas en la conscienciació de la necessitat de preservar la memòria d'aquestes entitats esportives perquè formen part de la memòria del municipi, de la memòria de la societat lloretenca. I no hauria de quedar aquí, sinó que també cal fer èmfasi en els fons personals d'esportistes vinculats amb el municipi.

En altres parts del continent la recuperació de fons documentals de dones i homes esportistes és un fet constatat com es pot veure en aquest exemple del fons de l'esportista Sandra Porter, lluitadora professional de la dècada dels anys trenta del segle XX a França. La família de Sandra Porter va fer donació d'un conjunt de documents (fotografies, cartells, cartes, etc.) a través dels arxius departamentals i de l'Acadèmia Olímpica Francesa.

Aquest és un tema que encara tenim pendent a Catalunya, però que està en vies de solucionar-se a través del treball conjunt dels clubs, municipis i organismes nacionals i internacionals.

Cada 9 de juny se celebra la Diada Internacional dels Arxius, data en què la gran majoria dels arxius del món mostren que són una font important d'informació, que són qui documenten i qui registren les activitats portades a terme pels humans alhora que són testimoni insubstituïble d'acions passades, salvaguardant d'aquesta manera identitats, comunitats, societats i els seus drets.

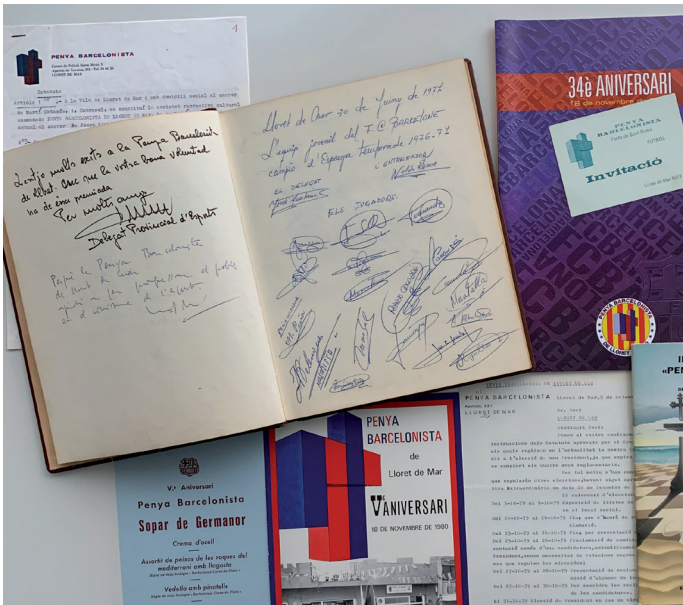
Els arxius, com a institucions fràgils i vulnerables que són, cal protegir-los i garantir-ne l'accés a la informació. Aquest és un dels objectius del Consell Internacional d'Arxius i són les seccions les que focalitzen a diferents àmbits, com poden ser els arxius d'Esports, els d'Arquitectura, els de Drets Humans, els de Literatura, els d'Universitats, els de Parlaments i partits polítics, etc.

En el context d'enriquir la visió social dels arxius en tots els aspectes de la vida contemporània i de preservar la memòria de les activitats que han transformat les societats, és on la Secció Internacional d'Arxius de l'Esport, ICA/SPO, ha influït a motivar la preservació dels documents de les entitats esportives, dels esportistes i de les entitats públiques i privades vinculades al món de l'esport.

L'ICA/SPO, és una de les tretze seccions internacionals que integren el Consell Internacional d'Arxius, ICA, organisme que fou creat el 9 de juny de 1948 sota els auspicis de la UNESCO. La secció d'Esports es creà a Viena l'any 2004, amb els objectius de conscienciar de la necessitat de preservar aquests fons vinculats amb el món esportiu, promoure'n la seva difusió i compartir el coneixement i les experiències identificades mitjançant seminaris, jornades, taules rodones, publicacions, entre d'altres.

Logo identificatiu de la secció d'arxius esportius - SPO.
Procedència: Consell Internacional d'Arxius - CIA/ICA.

Diversos documents del fons de la Penya Barcelonista de Lloret de Mar, ingressats en aquest servei d'arxiu.
Procedència: SAMLM.

Algunes de les experiències més interessants en què ha estat involucrada les trobem a França, als Archives Nationales du Monde du Travail (ANMT) a Roubaix on custodien i podem consultar els fons d'associacions esportives nacionals, regionals i locals així com fons d'esportistes, de la indústria de l'esport, d'infraestructures esportives, del moviment cooperatiu i social vinculat a l'esport, etc. les polítiques de captació de fons vinculats amb l'esport de manera proactiva ha estat l'element bàsic per aconseguir preservar aquesta memòria de l'esport.

Una altra experiència interessant a compartir és la que està desenvolupant la mateixa Secció ICA/SPO, mitjançant el disseny i elaboració d'un directori d'arxius vinculats al món de l'esport. Aquest directori pretén ser una eina participativa per oferir i adquirir coneixement sobre aquesta tipologia d'arxius com a canal d'accés i de manera geolocalitzada.

Pretén informar de quins fons esportius hi ha en un arxiu concret i la seva localització en el mapa.

A Finlàndia, en concret a l'Arxiu del Museu de l'Esport, és on un equip d'arxivers membres de l'ICA/SPO treballen amb la descripció de la memòria d'entitats esportives i dels fons personals de dones i homes esportistes. Custodien la documentació alhora que aporten el valor afegit de la producció i edició de la història de l'entitat esportiva.

Conjuntament l'European Committee for Sports History (CESH) i l'ICA/SPO van presentar una petició a la Unió Europea, per impulsar una estratègia per salvaguardar i optimitzar l'ús dels arxius esportius a Europa, com un element del patrimoni cultural europeu. Aquesta petició està pendent de resolució.

Altres arxius com el London Metropolitan Archives, els arxius de l'IAAF, Internacional Association of Athletics Federations, els arxius del Comitè Olímpic Internacional, etc. que són membres de l'ICA/SPO disposen d'unes importants experiències que es pretenen anar compartint durant el Seminari Internacional d'Arxius de l'Esport que de manera biennal se celebra a la ciutat de Girona, organitzat per la Secció Internacional d'Arxius de l'Esport, ICA/SPO, la Diputació de Girona, l'Ajuntament de Girona, la Generalitat de Catalunya i l'Associació d'Arxivers de Catalunya. Aquest seminari internacional dona visibilitat a les experiències de captació, preservació i difusió dels fons d'entitats esportives custodiats en arxius arreu del món.

Nelson Mandela va dir:

“L'esport té el poder de canviar el món”.

Els documents generats per la pràctica de l'esport en seran l'evidència, preservem-los. ■

Noies participants en una cursa organitzada per la Penya Barcelonista de Lloret de Mar, en el marc dels actes del seu IX aniversari.
Procedència: SAMLM – Fons Penya Barcelonista de Lloret de Mar. Autor: Desconegut.
Data: 1984. CID: 723.000.500_320.015.004.

Equip de futbol infantil masculí que participa en el torneig celebrat a la pista de l'escola Esteve Carles organitzat per la Penya Barcelonista de Lloret de Mar.
Procedència: SAMLM – Fons Penya Barcelonista de Lloret de Mar. Autor: Desconegut.
Data: 1982. CID: 723.000.500_320.015.001.